

Základná škola, Výčapy-Opatovce 185

VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV S PORUCHAMI SPRÁVANIA
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE, NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

Úvod

V súlade s platnou legislatívou sa pri výchove a vzdelávaní žiakov s poruchami správania postupujeme podľa štátneho vzdelávacieho programu pre príslušný stupeň vzdelávania a podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s poruchami správania.

Vzdelávacie program definuje špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchami správania. Okrem uvedených špecifik, platia pre ich výchovu a vzdelávanie všetky iné ustanovenia, ktoré sú uvedené v príslušných štátnych vzdelávacích programoch pre deti a žiakov bez zdravotného znevýhodnenia.

Pod poruchami správania rozumieme skupinu porúch premietajúcich sa najmä do sociálnych vzťahov jednotlivca a spoločnosti, kde dochádza opakovane a trvalo k aktívnemu a závažnému porušovaniu spoločensky akceptovaných morálnych alebo aj právnych noriem, pričom jedinec ešte nie je alebo v plnom rozsahu nie je právne zodpovedný. Vznik a vývin porúch správania je komplexne podmienený mnohými faktormi, u väčšiny prípadov majú primárny význam činitele sociálneho charakteru. V prípade, že je porucha správania kombinovaná s poruchou aktivity a pozornosti, ide o poruchu správania hyperkinetickú (MKCH – 10).

Vzdelávacie program je určený pre **žiakov s poruchami správania**, ktorí sa vzdelávajú

- v diagnostických triedach pri diagnostickom centre do 15. rokov veku,
- v diagnostických triedach pri diagnostickom centre od 15. rokov veku,
- v základnej škole pri reedukačnom centre,
- v strednej odbornej škole pri reedukačnom centre,

- formou školskej integrácie v bežnej základnej alebo strednej škole.

Vzdelávanie našich žiakov s poruchami správania v primárnom a nižšom strednom stupni podľa tohto vzdelávacieho programu ich pripravuje na vzdelávanie na akejkolvek strednej škole s prihliadnutím na ich schopnosti a možnosť vykonávať zvolenú profesiu.

Špecifiká vzdelávania sme rozpracovali vo svojich školských vzdelávacích programoch, pričom zohľadňujeme špecifiká práce v špeciálnych výchovných zariadeniach, ktorými sú najmä:

- a) diagnostika a reedukácia narušeného sociálneho, mravného a emocionálneho vývinu ako hlavný cieľ práce špeciálnych výchovných zariadení,
- b) časovo limitovaný pobyt dieťaťa (klienta).

1 Ciele výchovy a vzdelávania

Ciele výchovy a vzdelávania sú v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania podľa Štátneho a Školského vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, Štátneho a Školského vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

Špecifickými cieľmi sú

- špeciálnopedagogická diagnostika stavu vzdelanosti, vedomostí, zručností, návykov a vývinu vlastností osobnosti z hľadiska výchovných cieľov,
- reedukácia narušeného vývinu vlastností osobnosti vo vzťahu k učeniu, správaniu, práci a narušeného psychosociálneho a emocionálneho vývinu. .

2 Stupeň vzdelania

Stupeň vzdelania je definovaný v Štátnom vzdelávacom programe pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, v Štátnom vzdelávacom programe pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

Žiak s poruchou správania v reedukačnom centre pokračuje vo vzdelávaní v príprave na povolanie na úrovniach nižšieho stredného vzdelávania, stredného odborného vzdelávania,

prípadne úplného stredného všeobecného vzdelávania a úplného stredného odborného vzdelávania podľa príslušných štátnych vzdelávacích programov.
Diagnostické triedy pri diagnostickom centre nevydávajú žiakom vysvedčenia.

3 Profil absolventa

Profil absolventa je definovaný v Štátnom a v Školskom vzdelávacom programe pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, v Štátnom a v Školskom vzdelávacom programe pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

4 Vzdelávacie oblasti a prierezové témy

Vzdelávacie oblasti a prierezové témy sú totožné so vzdelávacími oblasťami a prierezovými témami podľa Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

5 Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy sú totožné so vzdelávacími štandardami podľa Štátneho a Školského vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, Štátneho a Školského vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.

6 Učebné plány

Učebné plány sú totožné s učebnými plánmi podľa Školského vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, Školského vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy. V individuálnom prípade môže žiak postupovať vo vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

7 Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s poruchami správania

Vzdelávanie žiaka s poruchou správania si vyžaduje koordinovaný tímový prístup učiteľa, psychológa, špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, lekára a ďalších odborníkov podľa potreby. Špecifiká vzdelávania uplatňujeme v individuálnom rozsahu a podľa individuálnych potrieb žiakov vo všetkých formách vzdelávania nasledovne:

- všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam žiakov s poruchami správania,
- žiak s poruchami správania, ktorý nemôže plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- voliteľné hodiny je možné využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka,
- v prípade školskej integrácie v bežnej triede môže školský špeciálny pedagóg na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom / žiakmi s poruchami správania individuálne alebo v skupinkách podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka/žiacov.

Obsah, formy a postup vyučovania konzultuje s príslušným učiteľom,

- školský špeciálny pedagóg, / liečebný pedagóg, školský psychológ – ak pracujú v našej škole/ môže v rámci vyučovania pracovať individuálne so žiakom, resp. so skupinkou vybraných žiakov s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie,
- vo vyučovaní žiakov s poruchami správania si učiteľ určuje priebeh a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom stanovenej diagnózy,
- v priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu pedagogickí aj nepedagogickí zamestnanci usmerňujú žiakov tak, aby ich správanie bolo v súlade s formálnymi pravidlami správania;

všímajú si a systematicky oceňujú dosiahnuté pozitívne zmeny problematického správania ako výsledku reedukačného procesu,

- vo vyučovaní žiakov s poruchami správania, u ktorých sa predpokladá, že po ukončení vzdelávania na základnej škole budú pokračovať vo vzdelávaní na stredných odborných školách, sa na 2.stupni základnej školy vyučujú všetky predmety zo vzdelávaciej oblasti Človek a svet práce.

8 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Formy organizácie výchovy a vzdelávania upravuje príslušná platná legislatíva.

8.1 Vzdelávanie formou školskej integrácie

Ak sa poruchy správania premietajú do vzdelávacieho procesu tak, že žiakovi je potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a je na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Status žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami môže byť aktuálny najmä v prípade, kedy žiak s poruchami správania výrazne zaostáva vo vzdelávaní, poruchy správania sú kombinované s poruchou aktivity a pozornosti, resp. sú poruchy správania dôsledkom aj narušeného duševného zdravia, alebo telesných chronických ochorení. Podmienkou evidencie žiaka ako žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je súhlas jeho zákonného zástupcu.

Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií, na základe odborného vyšetrenia školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, má vypracovaný individuálny vzdelávací program. Individuálny vzdelávací program vypracováva škola / školský špeciálny pedagóg v spolupráci s triednym učiteľom/ spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.

Žiak môže mať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, má zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Riaditeľ školy pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečuje systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, podľa možností aj s rodičmi (zákonným zástupcom). Podľa potreby škola spolupracuje aj s niektorým diagnostickým centrom alebo reedukačným centrom.

8.2 Individuálny vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny vzdelávací program obsahuje

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces,
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy,
- modifikáciu učebného plánu a obsahu vzdelávania,
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov,
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok ,
- formy spolupráce s rodičmi,

- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa a iných odborníkov podľa potreby.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, liečebným pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými zamestnancami podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu Úpravu obsahu vzdelávania konkrétneho predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava obsahu vzdelávania predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa obsahu vzdelávania daného ročníka. Primeraná úprava učebného obsahu je možná len na základnej škole

Individuálny vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg, ostatní vyučujúci a zákonný zástupca žiaka.

9 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Personálne zabezpečenie primárneho a nižšieho stredného vzdelávania sa na školách pre žiakov s poruchami správania sa realizuje podľa Štátneho a Školského vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, Štátneho a Školského vzdelávacieho programu pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy .

Pri vzdelávaní žiaka s poruchami správania formou školskej integrácie v bežnej škole zabezpečujeme odborný servis školského špeciálneho pedagóga, psychológa, liečebného pedagóga, podľa potreby ďalších odborných zamestnancov – logopéda, asistenta učiteľa. V zabezpečovaní psychológa, liečebného pedagóga a logopéda spolupracujeme so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

10 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Podmienky pre povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie sú definované v Štátnom a Školskom vzdelávacom programe pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, v Štátnom a v Školskom vzdelávacom programe pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy. Priestorové a materiálne zabezpečenie sa riadi príslušnou platnou legislatívou.

11 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia v škole sú definované Štátnom a Školskom vzdelávacom programe pre primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy, v Štátnom a v Školskom vzdelávacom programe pre nižšie stredné vzdelávanie - 2. stupeň základnej školy.